

SMÍŘENÍ S BRATREM

Ezau se k němu rozběhl a objal ho, padl mu kolem krku a políbil ho; oba zaplakali. (Gn 33:4)

1. čtení: Efezským 2:11-18

Hlavní čtení: **Genesis 33:1-17**

I. ÚVOD: CO JE LEPŠÍ?

Milí bratři, milé sestry,

při konfirmační slavnosti jsme si připomínali *Jákobův zápas s Hospodinem* (Gn 32:23-33). Kdy přesně se Pán Bůh pral s Jákobem? V předvečer setkání Jákoba s jeho bratrem Ezauem. Těsně před osudovým shledáním dvou bratrů po dvaceti letech. Ano, v potoce Jabok uběhlo hodně vody od chvíle, kdy se tyto dva bratři viděli naposledy. Tehdy se rozešli ve zlém. Jákob si v rychlosti sbalil svých pět švestek a vzal nohy na ramena. Utekl, protože ho Ezau chtěl zabít. Tak moc se na něj hněval. Aby se nezlobil, že? Vždyť ho Jákob okradl o klíčové požehnání jejich otce Izáka! (Gn 27)

Přemýšlím: Co je lepší? Rozejít se s někým ve zlém a dlouhý čas se pak nevidět? Nebo se rozejít ve zlém a vidět se s tím člověkem třeba hned druhý den, nebo příští neděli v kostele? Obě varianty jsou těžké. Setkat se znovu za krátký čas s člověkem, s kterým jsme se právě rozhádali, může být silně nepříjemné. A málokdo o to v danou chvíli stojí. Ale je to šance: Usmířit se rychle. Rychle uhasit požár, který obě strany zapálily. Okamžitě začít hasit, aby se požár nerozhořel do obřích rozměrů. Nemusí se to vždycky podařit. Ale jistě šance tu je, pokud ovšem o usmíření stojíme.

Naopak rozejít se s někým ve zlém a vidět se znovu až po mnoha letech, může být pohodlné. Konflikt se už nemusí aktivně řešit. Hrany se časem otupí. Staré rány se zahojí. Horké hlavy dávno vychladnou. A přece se v tom skrývá jisté nebezpečí: Starý konflikt může za tu dlouhou dobu narůst do gigantických rozměrů – především v naší hlavě!

Přesně to se stalo Jákobovi. Jákob nevěděl, jak bude Ezau reagovat, až se s ním po dvaceti letech znovu potká. A proto počítal s nejhorším: Že ho Ezau bude chtít zabít. A že navíc zničí všechno, na čem Jákobovi do té chvíle opravdu záleželo. Že pomsta bude sladká. Ezau v Jákobově mysli: To je ztělesněné zlo. Ezau už není Ezau. Je to Hitler. Je to Drákula. Je to Satan. A tuto děsivou představu v Jákobově hlavě Ezau sám ještě podepře, když mu jde vstříc s velikým vojskem, s čtyřmi sty muži.

Víte, kdysi jsem ublížil svému staršímu kolegovi, kterému jsem se však nemohl omluvit z očí do očí hned vzápětí. Sžíralo mě to. S přibývajícím časem jsem vždycky trnul, kde a kdy na něj v té naší malé církvi narazím. Tomu setkání jsem se pak dokonce začal i vyhýbat. Až jednou, zhruba po dvou letech, jsem se s ním potkal. Bylo mi hrozně. Domníval jsem se, že mě za to, co jsem udělal, musí nesnášet. A tak jsem sebral na modlitbách všechnu odvahu a šel jsem se mu hned omluvit. Vyslechl mě s úsměvem a řekl mi: *Petře, já už si to ani nepamatuju. Nezlobím se. Všechno dobré, ano?* Bratři a sestry, já si umím představit, jak moc se tehdy Jákobovi ulevilo, když si s Ezauem padli po těch letech do náručí. Věřím, že mnozí z vás s tím mají také své zkušenosti.

II. STATEČNÝ A POKORNÝ JÁKOB

Ale nepředbíhejme! Ještě se nesetkali!

- *Potom se Jákob rozhlédl a vidí, že přichází Ezau a s ním čtyři sta mužů. I rozdělil zvlášť děti Lejiny a Rácheliny a obou otrokyň. ² Dopředu postavil otrokyně a jejich děti, za ně Leu s jejími dětmi a Ráchel s Josefem dozadu. ³ Sám se ubíral před nimi a sedmkrát se poklonil až k zemi, než k svému bratrovi přistoupil.*

Od té noční potyčky s Bohem je Jákob jiný člověk. Nový člověk. Už žádný starý podrazák. Teď je z něj *Izrael*. Člověk, který zápasil s Hospodinem a obstál. A tak ten duchovně nový Jákob nevymýšlí úskoky. Neplánuje úhybné manévry. Nechce svého bratra znovu napálit, přechytračit, obelstít, jen aby z toho setkání vyšel se zdravou kůží. Chce se s bratrem setkat tváří v tvář – i kdyby to nemělo být dvakrát příjemné. Jákob je ochoten jít se svou kůží na trh. A tak **jde v čele té delegace** – vstříc Ezauovi a jeho mužům. Neskrývá se za své ženy ani za své děti. Vždyť on je otec té veliké rodiny! Kde jinde by měl stát než v čele? Navíc: Pokud se něco semele, Jákob za to musí zaplatit jako první. Nebo třeba – dá-li Pán – jako jediný. Vždyť to on celou tu šlamastiku způsobil!

S tím úzce souvisí druhá důležitá věc: **Jákos se snaží chránit svou rodinu.** Myslí na své nejbližší víc než na sebe. Zároveň dává najevo, na kom mu záleží úplně nejvíce. Je to Ráchel s Josefem, milovaná žena s milovaným synem. Ti dva jdou vstříc Ezauovi jako poslední. Kdyby náhodou Ezau zaútočil, budou mít největší šanci přežít.

Víte, co mě u toho napadá? Že my lidé jsme někdy pošetilí! Snažíme se někoho chránit. A ono nám to i vychází, ale jen do určité míry. Jákos chrání Ráchel. Snaží se v tu chvíli zabezpečit její život. A přitom právě Ráchel za nějaký čas zemře při porodu jejich druhého syna Benjamína. Bůh vyslyšel Ráchelinu modlitbu při narození Josefa. Tehdy volala:

- *Kéž mi Hospodin přidá ještě dalšího syna. (Gn 30:24)*

Bůh jí dal dalšího syna: Benjamína. Ale zároveň v tu chvíli, kdy vyplnil přání jejího života, si její život vzal. Slovy klasika (Jóba):

- *Hospodin dal, Hospodin vzal; jméno Hospodinovo buď požehnáno. (Jb 1:21)*

A Josef? Toho Jákos také úzkostlivě chrání před svým bratrem Ezauem, což se mu podaří. Ovšem za několik let už Jákos nedokázal ochránit Josefa před jeho bratry, před svými vlastními syny. Ti Josefa nenáviděli. Málem ho zabili. Nakonec ho „jenom“ prodali do otroctví. Ne, my lidé nemáme všechno ve svých rukou. Ani svůj vlastní život. Natož pak životy našich nejbližších. Dobrý Bůh však všechno dobře vede a řídí. Tomu věříme. Tím se potěšujeme, byť se nám někdy jeho řešení a jeho vedení vůbec nezamlouvá.

A teď! Bratři a sestry, všimli jste si jedné novinky? Bůh Jákoba obdaril novou duchovní vlastností, kterou do té chvíle téměř postrádal. **Jákos umí být pokorný.** Nejen statečný, ale i pokorný. Přibližuje se ke svému bratru po kolenou. Celkem sedmkrát se mu pokloní. Tím vyjadřuje, že se cele vydává do jeho rukou. Také tím svému bratru přiznává úlohu silnějšího a úspěšnějšího „šéfa“. Je to zvláštní! Vždyť Jákos před dvaceti lety od svého otce Izáka slyšel toto požehnání:

- ²⁹ *Ať ti slouží lidská pokolení, ať se ti klanějí národy. Budeš panovat nad svými bratry a synové tvé matky se ti budou klanět. Kdo prokleje tebe, bude proklet, kdo žehnat bude tobě, sám bude požehnan (Gn 27:29)*

Jemu se jednou budou klanět národy. Jemu se bude klanět jeho bratr. Jednou tomu tak bude. Vždyť jednou:

- *Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele. (Nu 24:17)*

Z Jákoba přece vzejde Pán Ježíš Kristus, kterému se jednou budou klanět všechny národy, před kterým se, až přijde ten čas, skloní každé koleno. (Fp 2) Ale prozatím se Jákos pokorně sklání před svým bratrem, byť mu v uších musí znít otcovo požehnání jako fanfára. Pokora prodechnutá nadějí...

Bratři a sestry, v tomto Jákovově jednání vidím záblesk pokory Ježíše Krista. Boží Syn, který si mohl nechat podstrojovat a sloužit hned ze startu. Od samého začátku. Ale on *na své rovnosti s Bohem nelpěl*. Stal se člověkem. A jako člověk se pokořil, ponížil na nejvyšší možnou úroveň. Nechal se kvůli nám pověsit na kříž!

III. LASKAVÝ EZAU

A jak na to pokorné jednání zareagoval Ezau, ten čert strašící Jákoba ve zlých snech? Jako Hitler? Jako Satan? Ne! Jako rodný bratr!

- ⁴ *Ezau se k němu rozběhl a objal ho, padl mu kolem krku a políbil ho; oba zaplakali.*

Bratři a sestry, toto je velice vydatný verš. Ezau se k bratrovi rozběhl. Ale už ne proto, že by ho chtěl pochroumat, či rovnou zabít. Ezau Jákoba objímá. Neškrťí ho. Nerdousí ho. Objímá ho jako bratr bratra. Ezau mu padl kolem krku. Proč takový detail vypravěč zdůrazňuje? Protože to je ten Jákobův krk, kolem kterého kdysi matka Rebeka obvázala kůzlečí kožky, aby se Jákovovi podařilo přechytračit slepého otce Izáka.

- *Jeho ruce i hladký krk ovinula kůzlečími kožkami. (Gn 27:16)*

A když se to povedlo, když Jákos dostal požehnání místo svého bratra, Ezau také došel za svým otcem. A také chtěl požehnání. Izák mu však řekl:

- *Bude tě živit meč, avšak svému bratru budeš sloužit. Jen když se budeš toulat bez domova, setřeseš jeho jho ze své šíje. (Gn 27:40)*

Jen tehdy, když budeš žít daleko od Jákoba, budeš ho mít nadobro z krku, Ezau. Ale Ezau po dvaceti letech nechce mít svého bratra z krku. Místo toho mu visí na krku. Padl mu kolem krku.

Ezau také svého bratra líbá. Jako kdysi Izák Jákoba naposledy políbil při tom klíčovém požehnání, které bratry rozdělilo. (Gn 27:26n) Od té doby Jákos nikdo z rodiny bratrsky neobjal a nepolíbil. Ovšem nyní je to Ezau, a ne Izák, kdo ho znovu vítá doma polibkem.

A nakonec: Oba zaplakali. Před těmi lety plakal Ezau v záchvatu zuřivosti.

- ³⁸ *Ezau otcí odpověděl: "Což máš jen to jediné požehnání, otče? Požehnej mně, také mně, otče!" A Ezau zaúpěl a rozplakal se. (Gn 27:38)*

